

# Lateralita

# Co je to lateralita?

- Upřednostněné užívání jednoho ze dvou párových končetin (ruka, noha) a sensorických orgánů (oko, ucho)
- Odráží se dominancí mozkových hemisfér
- Ke stabilizaci vývoje laterality dochází až kolem čtvrtého roku života
- V případě nejasné laterality do šestého roku dítěte je vhodné jej vyšetřit v PPP

# Jak určit lateralitu?

- Pozorování dítěte při spontánní i záměrné činnosti (hra, sebeobsluha, kreslení)
  - Stavebnice, kostky, skládanky, puzzle, společenské hry, hry s pískem, rukodělné činnosti (stříhání, lepení, trhání z papíru, modelování, ...), každodenní činnosti (rozsvěcování, otevírání dveří, zamykání, listování), sebeobsluha (čištění zubů, česání, oblékání)

Možnost vedení deníčku

# Lateralita ruky

- Dítěti řekneme, aby nám samo něco nakreslilo samo, dále předložíme list s obrazci k překreslení

Všímáme si: přítlaku na tužku, úchop, vedení čáry, plynulosti tahu, přehazování tužky do druhé ruky

## **Lateralita nohy**

- Skákání, vystupování na stoličku, kopání do míče,

## **Lateralita ucha**

- Necháme dítě přiložit zvukový předmět k uchu (hodinky, budík)

## **Lateralita oka**

- Necháme dítě se podívat do klíčové dírky, do krasohledu, do trubičky

# Typy laterality

- Souhlasná – laterality oka a ruky je jednostranná
- Neurčitá – ruka i oko jsou nevyhraněné
- Zkřížená – dominantní ruka nesouhlasí se stranou dominantního oka

# Třídy laterality

Často dochází ke zkřížení dominancí u jednotlivých párových orgánů (např. dominantní pravé ucho, pravá noha, ale levá ruka a levé oko)

Z procenta činnosti vykonaného pravou rukou se počítá index laterality, dělí se na:

- Praváctví
- Méně vyhraněné praváctví
- Nevyhraněnost
- Méně vyhraněné leváctví
- Leváctví

Grafomotorické prvky	Věk	Nezvládá	Zvládá s dopomocí	Zvládá samostatně
Čára svislá	3			
Čára vodorovná	3			
Kruh	3-3,5			
Spirála	4-4,5			
Vlnovka	4-5			
Šikmá čára	4-5			
Zuby	5,5			
Horní smyčka	5,5			
Spodní smyčka	5,5-6			
Horní oblouk s vratným tahem	6			
Spodní oblouk s vratným tahem	6			



Spontánní kresba	Věk	Nezvlá dá	Zvládá s dopomo cí	Zvládá samosta tně
Kreslení nevyhledává				
Čáranice	2			
Pojmenování čáranice	2,5-3,5			
Hlavonožec	3-4			
Postava (hlava, trup, končetiny)	4-5			
Přibývající detaily	5-6			
Různorodost námětů, nejčastěji kreslí:				